Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТИ

Народній часопис для Генерального Губернаторства
Krakauer Nachrichten
Ukrainische Volkszeitung
für General-Gouvernement
ЧАСОПИС ВИХОДИТЬ ДВІЧІ В ТИЖДЕНЬ, В СЕРЕДУ І СУБОТУ В ГОД. 6. ВЕЧЕРОМ.

Адреса Редакції і Адміністрації:
KRAKAUER NACHRICHTEN, KRAKAU, Karmeliterstr. 34, II.
Телефони:
Дирекція Видавництва 137-42
Редакції і Адміністрації 230-39
Друкарня 102-79
ВІДДІЛИ:
Холм: Люблинська 26.
Ярослав: Головна 19.
Сянік.
ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно 2.50 зол., квартально 7.50 зол., піврічно 15.00 зол.
Ціна поодинокого числа 30 сот.

Ч. 29. Краків, 17. квітня 1940. Рік І.

Велика поразка англійської фльоти

= Берлін. Начальна команда німецької армії повідомляє: Військову акцію для охорони невтральности Данії і Норвегії перевели 9. квітня сильні відділи армії, воєнної маринарки й летунства під начальною командою ґен. піхоти фон Фалькенгорста. — Начальне командування частинами німецької воєнної маринарки обняв адмірал Зальбехтор і адмірал Карльс, начальне командування летунства ґен. пор. Ґайслер. Всі роди зброї ділали в найтіснішому звязку.

Змоторизовані війська і панцирні відділи під командою ґен. летунства Кавпіша перейшли у вівторок рано німецько-данський кордон і посуваючись скорим маршем через Апенраде і Есберґ обсадили згідно з пляном Ютляндію. В деяких місцях, наслідком перешкод в пересилці приказів до данських військ, дійшло до незначних сутичок. Їх зліквідовано з хвилиною, коли закомуніковано данським командантам розпорядок їх уряду, щоб не ставили опору. Одночасно з заняттям Ютляндії німецькі війська при співпраці сухопутньої армії, воєнної маринарки і летунства, висіли над Малим Белтом коло Міддельфарт, над Великим Белтом коло Корсоер і Ниборґа та Ґедсер, щоб заняти острови. Копенгаґу занято без бою вже раннім ранком. Німецьке летунство відбувало над Данією цілий час розвідчі лети забезпечуючи похід військ.

Підчас обсаджування важних військових точок у Норвеґії, норвежська армія ставила спершу спротив, головно біля Гортену, на полудне від Осльо і Хрістіянзанду. Одначе цей спротив проломила німецька армія, користуючись при цьому всіма родами зброї. Форти в Осльо примушено силою сидіти тихо. Міста Нарвік, Дротгейм, Берґен, Штаванґер, Еґерзунд, Хрістіянзанд, Крендаль і Осльо є в руках німецької армії.

Морська воєнна фльота сповнила своє завдання; воно було доволі важке, бо треба було забезпечити цілість операцій проти переваги воєнної фльоти Англії та Франції і вможливити доставу нових помічних військ. Причалювання німецьких військ у всіх пристанях повелось несподівано. — Спершу деякі пристані ставили спротив, але німецькі воєнні панцирники небаром його проломили.

В часі боїв з важкими гарматами з побережжа кружляк »Бліхер« ушкоджено і він наїхавши на мінову запору, яку заложили норвежці, затонув. Також затонув кружляк »Карльсруге«. Залогу обидвох кружляків у більшості вирятовано.

На морі йдуть ще бої з англійською і французькою фльотою. Не можливо вже тепер обчислити втрат, що їх потерпіли англійці й французи. Як тепер виявляється Англія готовилася заняти важні стратеґічні обекти, але Німеччина випередила її на цілих 10 годин. Тому теж німецькі літаки знищили у второк пополудні англійські транспортові кораблі, які плили до Норвеґії. Майже всі ворожі кораблі поцілені бомбами.

Зокрема німецькі бомби трапили 4 боєві кораблі, 2 боєві кружляки, 2 важкі кружляки, 1 важкий кружляк і 2 транспортові кораблі.

Всі норвежські твердині в німецьких руках

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКА ЗАНЯЛИ ЕЛЬВЕРУМ І БОРНГОЛЬМ.

= Берлін, 12. квітня. Начальна команда німецької армії повідомляє: На заході не було ніяких важніших подій. Не зважаючи на некорисні атмосферичні умовини і сильну оборону німецькі літаки виконали розвідчі лети над середущою і північною Францією.

В середу 10. квітня пополудні німецькі війська висіли на острові Борнгольм без ніяких перешкод. Зрештою цілий день минув спокійно для німецьких збройних сил, які окупували Данію.

В Норвеґії 10. ц. м. німецькі війська пляново розбудовували і поширювали заняті терени. Передполуднем німецькі війська заняли 10 п. м. місцевість Ельверум, положену 25 км. на схід від Гамар. В Осльо спокійно. Всі твердині у фйорді в Осльо находяться в німецьких руках і приготовано їх до оборони подібно як і інші прибережні норвежські твердині. Норвежська військова влада в Осльо заявила свою згоду взяти активну співучасть у протилетунській обороні проти англійських і французьких летунів. Англійські сили намагалися захопити пристань Нарвік. Підчас успішної німецької оборони німецькі війська знищили три ворожі торпедовці, один важко ушкодили. Зміщення німецьких військових сил у Норвеґії відбувається згідно з пляном. Берґен і Дронтгайм находяться в німецьких руках усупереч фальшивим англійським вісткам. Англійці ніде не пробували атак.

Німецькі мисливські літаки у зміщеній кількости виконували 10. ц. м. нові розвідчі лети над цілим Північним морем і привезли важні вістки про стан і рухи ворожих морських сил. Німецькі літаки підчас зачіпних розвідчих летів звели лише у двох випадках бій з ворогом з огляду на погані атмосферичні умовини. Німецькі літаки поцілили важкими бомбами один британський контрторпедовець і знищили протилетунську батерію та одну батерію рефлекторів на терені Скапа Фляв.

Британські мисливські літаки кількакратно атакували безуспішно німецькі мисливські літаки. Один британський мисливський літак типу »Гюрікен« зістрілено над Шотляндськими островами. Два німецькі літаки пропали.

Знівечені пляни

Краків, 12. квітня 1940.

Ввесь світ слідкує з запертим віддихом за ходом подій, що зі швидкістю лявіни розвиваються від пропамятного дня 9 квітня ц. р. І зрештою не дивниця. У другій рунді теперішньої европейської війни Німеччина одним сильним і блискавичним ударом знівечила майже в останній хвилині геть усі пляни Англії, які вона звязувала з заложенням мін на територіяльних водах Норвеґії та висадженням свого війська на норвежську територію, щоби створити зі скандинавських держав новий терен війни проти Німеччини. Навіщо? Вистане глянути на мапу, щоб знайти відповідь. Здовж побережжя Норвеґії плили німецькі кораблі аж ген на північ до пристані Нарвік по шведську залізну манґанову руду, неменше необхідну до ведення війни ніж »плинне золото« — нафта. Туди і назад кружляли німецькі кораблі з дорогоцінним сирівцем манґанової руди, необхідної до виробу гармат, сміючись з англійської блокади. І тому то Англія затерла з радости руки з вибухом совітсько-фінляндського конфлікту сподіючись, що з продовженням тієї війни вдасться їй швидше чи пізніше захопити у свої руки копальні залізної руди в північній Швеції обсадивши Норвеґію під притокою висилки експедиційного корпусу нібито з допомогою Фінляндії. Одначе підписання миру між Фінляндією та СССР перекреслило ці пляни Англії. Фінляндія не хотіла піти слідами Польщі і вигортати своїми руками каштани з вогню для Англії. Тому то перший льорд британської адміраліції Черчіль не дав за виграну по повній компромітації Англії з обіцюваною допомогою для Фінляндії і рішив здійснити »старі мрії« свого попередника, шефа британської фльоти підчас світової війни адм. Джелікова, а саме заволодіти побережжям Норвеґії, щоб можна було дійсно перевести з успіхом блокаду проти Німеччини бодай від півночі. Про це саме — як це виходить з оголошених документів британської адміраліції з 1914—18 р. — покійний вже адм. Джеліков підчас світової війни виходячи зі становища, що »британська фльота не може з успіхом берегти мінових піль на Північному Морю на сході коло Норвеґії, бо задалеко віддалена від своєї головної бази — Скапа Фляв — на Оркнейських островах. Отже мінові поля — говорив постійно адм. Джеліков — не сповнять свого завдання аж до часу, доки британська фльота не матиме своїх баз на норвежському побережжі«. І тому то по драматичній нараді, що відбулася на воєнному кораблі »Квін Елізабет« (королеви Елисавети) при кінці жовтня 1918 р., »Англія рішилася захопити побережжя Норвеґії у свої руки без огляду на рішучий спротив і невтральність Норвеґії. І лише швидкий вибух революції в Німеччині врятував тоді Норвеґію перед розтягненням воєнної заграви на її територію«.

В теперішній війні, в якій велитенську ролю відограє новий рід зброї — летунство, Англія рішилась за всяку ціну створити базу для своєї фльоти на побережжі Норвеґії, бо цього вимагають її стратеґічні і політичні пляни. Тому кожному зрозуміле, чому то Англія намагалася за всяку ціну — раз »батьківськими порадами«, раз погрозами, приєднати Норвеґію до своїх плянів. Яскравим прикладом такої погрози - вимушечня був випадок з німецьким кораблем »Альтмарк-ом«, на який — як відомо — напав 16. лютого ц. р. британський кружляк »Косак« в Єсінґфйорді, отже на територіяльних водах Норвеґії. Ця подія виявила з одного боку великі трудноші Англії і Франції осягнути якийнебудь успіх на лінії Зіґфріда та заходи обох згаданих держав перекинути воєнні дії на терени невтральних держав. З другого боку випадок з »Альтмарк-ом« виявив, що Англія не завагається зломити невтральність скандинавських держав, якщо їй »по доброму« не вдасться перетягнути Норвеґію на свою сторону. І втративши нарешті на це надію по замиренні Фінляндії з СССР Англія і Франція вислали 5. квітня ц. р. ноти до Норвеґії і Швеції з повідомленням, що їхні фльоти рішилися заложити міни на територіяльних водах Норвеґії, щоби спинити транспорт до Німеччини і негайно почали виконувати свої погрози, нарушуючи ось-так славно-явно суверенність Норвеґії та міжнародне право.

І якщо Англія і Франція заскочили Осльо то цього не вдалося їм з Берліном. Навпаки. Відповідь Німеччини, така рішуча та сильна, прийшла в такому швидкому темпі, що геть приголомшила прилюдну опінію Англії і Франції викликаючи одночасно велитенське захоплення між населенням Німеччини та подив у невтральних держав. Адже подумати тільки. До 18 днів німецька армія розгромила Польщу і до 18 годин обсадила Данію та важніші пристані і міста Норвеґії випереджуючи англійців і французів майже в останній хвилині на очах їхньої сильної фльоти. Окупувавши пристані Норвеґії і Данії Німеччина не лише забезпечила собі всецілю Балтійське море і контролює важні морські шляхи на Північному морі аж до Ледового океану, але й має тепер змогу »перетріпати« основно британсько - французьку фльоту. І Німеччина, затримуючи надалі всецілю у своїх руках стратеґічну і політичну ініціятиву, взялася »солідно« до британської фльоти на Північному морі. І тому з таким зацікавленням слідкує ввесь світ за другою рундою історичного змагу. Чи він скінчиться »нокавтом«? Годі пророкувати, краще слідкувати за подіями.

М. Славич.

РАЙТЕР ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ПОРАЗКИ АНҐЛІЙСЬКОЇ ФЛЬОТИ.

Англійська агенція Райтер повідомляє, що біля пристані Нарвік затонули два анґлійські панцирники »Ґерді« і »Гантер«. — Очевидно їх знищила німецька боєва фльота.

Край у поклоні Шевченкові

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ В СЕЛІ ГАННА, ПОВ. БІЛА БІДЛЯШСЬКА.

В неділю 31. березня ц. р. в год. 7-ій вечором відбувся в нашому селі в салі шкільн. будинку Шевченківський концерт заходом учителів І. Ковальчука і П. Коця. Свято започатковано добре підготовленою дитячою виставою п. н. »Під Тарасове свято«, яку шкільна дітвора відограла зразково. Опісля відспівав місцевий мішаний хор »Заповіт«. Велике враження зробило на присутніх вступне слово учит. Ковальчука І. і реферат учит. П. Коця, які палкими словами зясували значіння Шевченка та його творів для українського народу. В дальшій промові концерту були хорові точки, як: »Реве та стогне«, »Сонце низенько«, »Садок вишневий«, »Ой у лузі червона калина«, »О Україно« та інші, з чого хористи вивязалися як слід з повним вдоволенням присутніх. Хором проводив п. О. Окситюк. Хорові точки були переплітані деклямаціями, як: »Іван Підкова«, »Інтродукція«, »Розрита могила«, »Тарасова ніч« та інш., що їх виконали гарно ученики III. і IV. кляси. Численна публика нагороджувала кожне виконання рясними оплесками.

Слід зазначити, що на концерті були присутні також німецькі військові гості, які були дуже вдоволені і винесли добре враження про значіння цього свята. Спеціяльну промову в німецькій мові про значіння Шевченківського свята і значіння Шевченка для українського народу виголосив учит. П. Коць. Взагалі свято зробило на всіх присутніх як найкраще враження. Свято закінчено відспіванням національного гимну.

Присутній.

ОДРЕХОВА ПРОБУДИТЕЛЕВІ УКРАЇНИ.

Одрехова, це одно з найбільших і найсвідоміших сіл Лемківщини сяніцького повіту. В селі є два доми чит. »Просвіти«, гарний, новий »кооперативний дім« і четвертий недокінчений під захоронку, збудований заходом о. пароха М. Ковальчика. Праця за часів Польщі підупала, а 7-клясова школа була польська, хоч в селі нема поляків. По розвалі Польщі, як і всюди, ожило життя. Дітвора (понад 420) зі захопленням, не зважаючи на гостру зиму і відсутність одежі, ходить до школи та надрабляє те, чого не могла навчитися в польській школі, своєї рідної історії і мови. Дня 19. грудня 1939 р. дітвора уладила Миколаївський вечір під проводом учителів. Обдаровані діти взялися до праці над приготуванням Шевченківського свята. І старші не дармували, але ходили на курс (коло 250) української історії, літератури та німецької мови, що його вели місцеві учителі: В. Залуцька, Ольга Колодій, о. А. Федьків, дир. В. Микитин, д-р Залуцький і П. Сениця. Курс у 4 ґрупах, 2 рази на тиждень тривав 3 місяці. По скінченні курсу дня 23. березня ц. р. відсвяткувала шкільна дітвора память Пробудителя українського народу концертом для шкільної дітвори, а 24 березня ц. р. для своїх батьків. Вперше на гарно прибраній вишивками сцені виступила дітвора повна завзяття і любови до свого народу. По »Заповіті« виголосив вступне слово ученик VI. кл., а хор під проводом учит. П. Сениці відспівав ряд українських пісень, як: »Ходить жучок«, »Ягілочка«, »Ой у полі могила«, »Загадала...«, а діти під проводом д-ра В. Залуцького віддеклямували зі зрозумінням »Учітеся«, »До Основяненка«, »Розрита могила« та виїмки з псальмів, а ученики VI. і VII. кл. збірну деклямацію під пров. учит. О. Колодій »Було колись на Вкраїні«. На закінчення ученики (-ці) VII. кл. відограли виставку п. н. »Тарас у дяка« під пров. п. Опиханої. По закінченні національного гимну діти нагороджені рясними оплесками і вдоволені батьки розійшлися додому.

Крім того заходами читалень »Просвіта« старші відсвяткували дня 31. березня ц. р. сотні роковини появи »Кобзаря«. Місцеве громадянство по береги виповнило гарно прибрану вишивками і килимами салю. По »Заповіті« виголосив промову учит. д-р В. Залуцький про значіння Шевченка для українського народу, а мішаний і мужеський хор під проводом дир. Микитина на переміну з деклямаціями відспівав низку стрілецьких і народніх пісень. М. Кушнір віддеклямувала »Тополю«, І. Сивик — »Свято в Чигирині«, Гнатик виїмки з псальмів, а Цуприк виїмки з »Гайдамаків«. Також і діти повторили свої деклямації. По відспіванні національного гимну гості розійшилися вдоволені додому.

Молодь і громадянство дальше працює. Дня 28. березня ц. р. відновили закритий »Луг« і приготовляються до »Вечора пісні та національного танку«.

Дай Боже, щоби громадяни Одрехової продовжували гарно започатковане діло і працювали над піднесенням національної свідомости та зорґанізуванням села. Всі місцеві товариства і громадяни повинні помогти докінчити гарний дім під захоронку,щоби »дошкільна дітвора« могла мати свій куток, і СС. Служебниці, які в селі ведуть харитативну працю. В селі не повинно бути ні одного хлопця ні дівчини, які б не належали до спорт.-рух. т-ва »Луг«. Молодь не повинна слухати різних неправдивих сплетень, бо час »страху й кирини« скінчився, а настав час праці на славу українського народу.

гр-н.

СЕЛО КРИВОВІЛЬКА — ШЕВЧЕНКОВІ

Дня 10. березня ц. р. шкільна дітвора села Кривовільки, більського повіту, вшанувала 126-ті роковини народин найбільшого поета України святочним концертом. На концерт прибуло багато людей, головно батьки дітвори. Управитель місцевої української школи виголосив довший реферат про життя і творчість найбільшого нашого поета Т. Шевченка. Зчерги малі шкільні діти відспівали низку українських пісень та віддеклямували декілька віршів. Зокрема »Заповіт« зробив велике враження на присутніх. Відспіванням »Боже великий єдиний« та »Ще не вмерла« закінчено це Шевченківське свято.

Вадим Бор.

СВЯТО ШЕВЧЕНКА В ЯРОСЛАВІ.

В неділю 24. березня ц. р. відбулося в Ярославі величаве Шевченківське свято. На програму свята складалися: »Заповіт« та інші продукції мішаного хору під проводом інж. Д. Кашубинського і М. Дуди, промова д-ра В. Горбового і реферат п. Я. Старуха з Кракова, музична частина у виконанні п. п. М. Витвицької - Сливинської, М. Дуди й В. Чижика, деклямація »Послання«: Лени Матлової та інсценізація Кобзаря під режис. Я. Андруховича.

Цілу програму повторено двічі: в полудне і вечором. Обома наворотами, зокрема вечором велику салю виповнило по береги українське громадянство Ярослава. Прибули також запрошені німецькі гості, для яких виготовлено друковані програмки свята в німецькій мові з коротким, але дуже добре зредаґованим поясненням про Т. Шевченка.

З програми свята треба зокрема підкреслити дуже оригінальну й добре виконану інсценізацію Кобзаря. Цілість робила сильне і глибоке враження. Усі хорові і музичні продукції, деклямації, декорації та інсценізація, не виключаючи навіть програмок — були дбайливо підготовлені і добре виконані та відповідно дібрані. Разом зі змістом промов творили вони одну гармонійну цілість, в якій панував всецілю і захоплював усіх приявних безсмертний дух Кобзаря, віщого Пророка і Великого революціонера - борця.

Homo politicus

Причини упадку Польщі

Мосціцький — Ридз — Бартель — Славек

7)

Права передруку й перекладу застережені.

Коли наївні громадяни Польщі та незорієнтовані чужинці читали в розпорядку президента Мосціцького з 13 вересня 1938, що він тому рішився розвязати законодатні палати, „щоб вони могли у своїй праці виявити повніше течії, які нуртують у громадянстві", бо — мовляв — „зросло в широких масах зрозуміння потреби активнішої праці для добра держави" — то нікому й на думку не могло прийти, що все це лише облудні фрази та що справа суспільно-політичної активізації польського громадянства, себто справа зміни виборчої ординації і шукання плятформи для порозуміння з опозицією, це тільки **ф о р м а л ь н а** зачіпка, якої вхопився президент, щоб розвязати сойм, вибраний 8 вересня 1935 р. на 5 літ. Сутньою причиною передчасного розвязання останнього сойму та розписання останніх виборів у Польщі була гра Мосціцького, щоб забезпечити собі дальший *вибір на президента*. Ця справа вимагає ближчого пояснення:

Ігнатій Мосціцький був вибраний президентом вперше 1. VI. 1926, вдруге 8. V. 1933, як та безбарвна людина, на яку ще розмірно найлегче могли погодитися різні розсварені партії і ґрупи. Тому, що каденція президента тривала 7 літ, отже — згідно з конституцією — у травні 1940 року мали відбутися нові вибори. Ті вибори зганяли сон з очей двом таборам, що на них саме в цій справі поділилася була польська офіціяльна верхівка: таборові І. Мосціцького та таборові Ридза Смиґлого. Всі ті, які близько стояли біля кожного з отих двох достойників, хотіли закріпити свої впливи у державі (і свою карієру), коли їхній протектор стане президентом. Бо бути президентом у Польщі це не була пуста формальність. Формально було президентувати за життя Пілсудського, який чи з Бельведеру, чи навіть з Сулеювка притолочував би кожного мешканця варшавського замку своєю індивідуальністю. Але коли Пілсудського не стало, то людина, яка не хотіла би бути тільки фірмантом кліки, могла справді мати величанський вплив і значіння у державі, бо нова конституція давала президентові величезні права й прероґативи. Звідси пішло і бажання клік мати „свого" чоловіка, і страх, щоб не став таким чоловіком хтось, хто не був іншій кліці по нутру.

Амбіцію Мосціцького далі президентувати і то на підставі нових, майже диктаторських прав та прероґатив, роздмухала, як уже ми згадували, його друга, на більше ніж 20 літ молодша жінка, яка не на те проміняла молодого адютанта на старого президента, щоб бути „колишньою" президентовою. Знову Ридзові Смиґлому перевернули в голові підхлібники та вся кампанія, що мала на меті вмовити в поляків і чужинецький світ, що Польща має гідного наслідника Пілсудського. Квітнева конституція, писана ще за життя Пілсудського, допускала обєднання найвищої цивільної і військової влади або її розеднання, якщо цього бажав би собі сам президент. І так у 12 ст. казалось, що „президент є зверхником збройних сил"; у ст. 13, в якій вичислено „особисті права президента", „що творять його прероґативи", признано президентові право „призначати і звільняти начального вожда та ґенерального інспектора збройних сил"; 63-тя стаття конституції давала президентові право визначувати декретом організацію зверхницьких влад війська і рішати про вжиток збройних сил для оборони держави. Декрет з 5-го травня 1936, управильнював справу зверхництва над збройною силою Польщі. Те зверхництво зберігав президент за посередництвом ґенерального інспектора військ, який на випадок війни був передбачений на начального вожда. 3-тя точка 63-ої статті конституції казала, що „в разі іменування начального вожда, право диспонувати збройними силами переходить на нього", але „начальний вожд відповідає за акти, звязані з вождівством, перед президентом, як зверхником збройних сил". Таким робом Ридз Сміґли, іменований Мосціцьким, формально підлягав цьому останньому. Коли Ридз повірив, що він ґеній, така підпорядкована позиція йому не подобалася, а що грати ролю диктатора зпоза куліс (як Пілсудський) він не вмів, то й на цьому тлі почалось тертя між ним і Мосціцьким, тимбільше, що одного і другого взаємно підюджували дорадники клік. Дійшло було до того, що Мосціцький відгрожувався, що іменує ще двох інших ґенералів маршалами: Сосновського і Токаржевського! Коли ж траплялися зпоміж поляків люди з хребтом і характером, які мали відвагу та змогу висловлювати свою неґативну думку про підтягання Ридза Сміґлого понад мірку, до якої він доріс та яку йому визначувала сама конституція і декрет про організацію військової влади, то такому смільчакові давали негайно по пальцях: так було зі старим ґен. Желіґовським, який мав відвагу голосно звернути в соймі увагу, що розпорядок Складковського про встановлення Ридза Сміґлого „другою особою після президента" є суперечний з конституцією. Сойм поділився тоді відразу на прихильників і противників не Желіґовського, а Ридза, при чому всі знали, що ті, які підтримують Желіґовського, стоять по стороні Мосціцького в його боротьбі з Ридзом! Камарилля Ридза зголосила на військовій комісії сойму недовіря Желіґовському, як голові тої комісії. Довго тягнувся той неабиякий скандал, аж поки таки Желіґовського, одного з найстарших і найвірніших Пілсудському польських ґенералів, „визвольника Вильна" — скинули з головування у військовій комісії! Не диво, що такі люди як Божого бича боялися індивідуальности, яка була б з іншої глини, ніж Мосціцький та Ридз, і всіх узяла б за лоб.

Політичних індивідуальностей було у Польщі (в усякому разі в активному суспільному житті) мінімально. Конкретно називали псевдно двох „небезпечних" кандидатів „збоку", себто таких, які силою своєї індивідуальности, свого імени, могли були перешкодити обом „засілим" кандидатам: Мосціцькому та Ридзові Сміґлому. Тими особами були: проф. Казимир Бартель зі Львова та полк. Валери Славек. І ось, гра, як запевнити *собі* вибір на президента, була — поруч із боротьбою опозиції за Вітоса і виборчу ординацію — другою справою, яка впродовж останніх кількох літ *тримала в напрузі всю увагу й абсорбувала всю енергію державної та суспільно-політичної польської верхівки.*

Казимир Бартель, який зі слюсаря власною працею добився позицій ученого та становища професора політехніки, був товаришем з одної високої школи з Мосціцьким та старим передвоєнним приятелем Пілсудського. У першому конституційному соймі належав до невеличкого „Клюбу Праці", після травневого перевороту був премієром у трьох перших кабінетах. Потім ще двічі Пілсудський (формально Мосціцький) покликував його на становище голови уряду. Відійшов у половині березня 1930 року, зневолений та скажений на „полковників". „Вони мене шпіонували навіть тоді, коли я до кльозету ходив", оповідав потім знайомим. Від політичного життя цілком відсунувся, але за кожним разом, коли їздив до Варшави, відвідував Мосціцького і тоді все розходились поголоски про якісь політичні „зміни". У травні 1938 року став сенатором з номінації президента на опорожнене місце після смерти сен. Бобровського. Це була найбільша тоді сензація польського політичного життя, тим більша, що кандидатом на те становище був сам ґен. Скварчинський, шеф ОЗОН-у. Було ясно, що Бартель входить до сенату, як „чоловік президента", щоби „пильнувати кандидатури Мосціцького" при президентських виборах у травні 1940 року. Не було виключене, що коли б Мосціцький сам рішився в останній хвилині вже не кандидувати (його друга жінка напевне була б йому не дозволила резиґнувати), то — спіраючись на своїх конституційних прероґативах (ст. 13, а) — був би саме Бартля вказав як свого кандидата. Тоді, згідно зі ст. 16 конституції, загальний плебісцит рішав би поміж кандидатом президента та тим, що його виберуть „збори електорів". Все ж, наражуючись на небезпеку, що черговий сойм буде „гірший" з погляду президентських виборів, президент рішився розвязати передчасно той сойм, вибраний у 1935 р., бо несподівано виринула небезпечна постать іншого суперника. Тією постаттю був Валери Славек.

Колишній революційний діяч - конспіратор з рр. 1905—08, з похмурим обличчям, що його покалічила власна бомба, один із найближчих людей Пілсудського, після травневого перевороту спершу „урядовець для спеціяльних доручень" у президії ради міністрів, потім трикратний премієр, — був духовим батьком нової конституції та нової виборчої ординації. Ненавидів партії, не мав зрозуміння для ніяких політичних програм, не терпів преси, стояв на становищі, що все те повинно заступити „право", на якого сторожі стоїть державно-адміністраційний апарат. Був таким „вічним конспіратором", що казали про нього, що коли б він став міністром комунікації, то розклад їзди був би тайний! Був покровителем бюрократичної системи, поза якою не признавав ніякого іншого позитивного чинника в державі. Тому розвязав ББ, як тільки вирішено нову виборчу ординацію, що не признавала партій і віддавала по суті в руки адміністрації формування парляментарних установ. Але той експеримент збанкротував. Проти його волі Ридз Сміґли покликав до життя ОЗОН. Славек розійшовся тоді з усіми тими полковниками, які — як Коц — станули до праці над орґанізацією ОЗОН-у, та сердечно тішився з усіх ОЗОН-івських компромітацій. Проти його волі засновано теж у соймі парляментарний клюб ОЗОН-у, проти чого даремне довгий час боровся маршал сойму, співробітник Славека над конституцією і виборчою ординацією, Цар. Але 18 червня 1938 Цар помер. І сойм вибрав собі своїм маршалом — Славека. Того самого Славека, який був уже неначе ізольований, залишений із горсткою старої ґвардії із колишньої „полковницької" ґрупи, яка тепер мала вже інше обличчя, бо служила Ридзові для боротьби з Мосціцьким. Вибрали всі Славека тому, бо це була таки найбільша індивідуальність у соймі, хай навіть

неґативного типу, коли йшло про державно-творчі здібности, а проте індивідуальність. Його вибір був теж гаслом і для Замку і для ҐІШ-а — вжити всіх можливих засобів, щоб остаточно Славека „зліквідувати", щоб не допустити до відродження Славекової популярности. І тому 13 вересня 1938 року розвязали сойм, а до нового сойму Славека, який кандидував у Варшаві, навіть не впустили! І почали систематично його цькувати, всюди, на кожному кроці робити йому прикрощі і пакости. Найбільш упокорили його з нагоди розписання позички „пролетунської оборони" вже у передвоєнній атмосфері. Ішло тоді в Польщі гасло „єднання" зрештою облудне, бо до останньої хвилини уряд і режім залишились ті самі, без ніякого поширення платформи правління. На замок запрошували представників різних політичних партій і ґруп, — запросили були навіть представників жидів. Тільки Славека остентаційно поминули. Ті колючки, що їх тепер робили пілсудчики одному з найстарших пілсудчиків, цілком по зразку боротьби, що її провадила колись ендеція супроти Пілсудського, так його вивели з рівноваги, що 2. квітня 1939 р. Валери Славек застрілився. Ґреміяльна участь членів уряду в його похороні була глумом над його свіжою могилою.

Але в боротьбі за підготову ґрунту для президентських виборів переміг з черги не Мосціцький, тільки Ридз. Тією перемогою був вибір на маршала сенату — полк. Боґуслава Медзінського. Медзінський, колишній старшина II. відділу ґен. штабу, потім член ліво-селянської партії „Визволене", потім член „полковницької" ґрупи, якийсь час міністр почт і телеграфу (!), головний редактор „Газети Польскої", був одним із найзручніших кулюарних інтриґанів та політичних грачів у відродженій Польщі. Але державним діячем не був ніяким і ніхто його ніколи за такого не вважав. Він мав пильнувати в сенаті, щоб перейшла кандидатура Ридза та параліжувати впливи сен. Бартля. Але ті, які впали на таку думку, ні трохи не журилися, що вибір Медзінського на маршала сенату, себто на *конституційного заступника президента* — це жалюгідний покажчик декаденції політичних відносин у державі.

Відгомін подій на півночі у світі

НАСТРІЙ НЕСПОДІВАНКИ І ПРИГНОБЛЕННЯ В ЛЬОНДОНІ.

= Амстердам. »Ніве Роттердамше Курант« оголошує кореспонденцію свого льондонського представника про реакцію англійської прилюдної опінії на останній крок Німеччини в Данії й Норвеґії. Настрій англійської прилюдної опінії, що була зовсім заскочена цим кроком незвичайно пригноблений. Анґлійці потішають себе тим, що найшли в Норвеґії такого союзника, якого здавна шукали. В кожному випадку в Анґлії висловлюють загальне переконання, що Норвеґії треба дати військову допомогу в таких розмірах, в яких це буде тільки можливим.

ПРИГНОБЛЕННЯ В ПАРИЖІ.

= Рим. Париський представник аґенції Стефані передає враження, що їх викликала успішна німецька акція в Данії й Норвеґії у столиці Франції: Враження на французьку прилюдну опінію можна порівняти до удару грому. В Парижі панує настрій повного пригноблення, бо німецька акція проти англійського й французького нарушення невтральности прийшла зовсім несподівано.

ВЕЛИКА НЕСПОДІВАНКА В АМЕРИЦІ.

= Вашингтон. Заняття Данії і Норвеґії була для Вашингтону великою несподіванкою. В Америці завжди вірили, що між Норвеґією й Анґлією дійде до поважних конфліктів. Телеґраму американського посла в Осльо передано телефонічно през. Рузвельтові й секретареві закордонних справ Гулеві, що перебували на відпочинку поза Вашинґтоном. Вони негайно вернулися до столиці. Тут панує таке загальне й однозгідне переконання, що Америка не дасть себе втягнути до війни також теперішним розвитком подій.

ВІДГОМІН НІМЕЦЬКОГО РІШЕННЯ В МОСКВІ.

= Москва. Совітська прилюдна опінія є зовсім під враженням рішучого кроку Німеччини. Блискавичне переведення німецького пляну стрічається тут з загальним признанням. Акція німецьких військ є темою розмов дня в Москві. Московське радіо повідомляє постійно за німецькими комунікатами про хід подій.

РУМУНІЯ З ЗАДЕРЖАНИМ ВІДДИХОМ СЛІДКУЄ ЗА ПОДІЯМИ.

= Букарешт. Румунська публична опінія слідкує з затриманим віддихом за скорим розвитком подій на півночі Европи. Блискавична відповідь німецьких збройних сил на англійські провокації прийшла настільки не несподівано, що останні повідомлення з Берліна не лишали ніяких сумнівів що до твердого рішення Німеччини дати Анґлії належну відправу.

—o—

Переговори Німеччини на Балкані

Остання спроба анґлійців знищити комунікацію на Дунаю видвигнула питання забезпечити комунікацію по Дунаю перед подібними спробами в будуччині. Саме тепер відбуваються в цій справі переговори між представниками Німеччини і балканських держав про найкращі можливости забезпеки комунікації на цілому Дунаю. Американська преса повідомляє у звязку з цими переговорами, що Німеччина зажадала від наддунайських держав допущення до охорони над водною комунікацією Дунаю німецької поліції. Офіційні німецькі кола заявляють, що ці запевнення американської преси згідні з правдою.

—o—

Страшні звірства поляків*) у Стрийщині

Село хотіли спалити. Повстав страшний переполох, а одночасно зі села Гірного, біля Конюхова чути було вже крісові стріли і з того боку було видко як люди, жінки і мужчини, втікали в панічному страху через ріку. Люди зі страху не знали, що мають робити. Одні закопували в землю одяги, інші виганяли худобу зі стаен, а деякі втікали до ліса рятуючись з життям. Я пішов до своїх друзів, які вийшли з вязниці, де були інтерновані і перебували у свого свояка в Жулині, бо самі були зі села Лисович; я пішов до них, щоб порадитись, що ми повинні зробити. Ми рішили втікати до ліса, щоб не гинути марно з рук варварів. Переходячи селом вступили ще до одного друга, який враз з нами мав втікати. Тимчасом ми завважили, що поліція вже окружила село, та готовилася переведити арештування. Я радив сховатися у стодолі в сіні, але друг Шепітак, в якого ми саме були, казав мені запровадити тих двох друзів до сусіда до стодоли. Одначе люди завернули нас, бо недалеко стояв військовий і нас могли б запримітити; зрештою у стодолі в сіні було небезпечно, бо поляки при відступі палили цілі села; себто і будинки, отже можна було живцем згоріти. Мене запримітив якийсь »стшелец« і казав таки арештувати. Те, що я ходив у білих, театральних чоботах, вистарчило, щоб мене обвинувачувати за приналежність до тайної української військової орґанізації. Почались допити, побої, тощо, щоб виявити інших членів орґанізації. Врешті віддано мене військовій владі та відставлено до Стрия, де мав я станути перед полевим судом.

В часі згаданих подій у Жулині дійшла вістка зі села Семигинова (3 км), що там »Оброна Народова« розстріляла українських хлопців, між ними Золотуху Осипа, (прізвища двох інших жертв не памятаю) і то зовсім невинно, без суду, без доказів вини. Зі села Лукавиці Горішньої забрали поляки 8-ох українських хлопців і не відомо навіть де їх розстріляли. Діялось це в четвер 14. вересня 1939 р. Одночасно в тому саме часі сконцентровано у Стрию дуже багато війська і наказано гостре поготівля. Нікому з цивільних людей не вільно було вийти на вулицю, а хто показався, того негайно арештували і відводили теж до »довудства компанії«. В неділю почали звільняти тих, які були притримані на місті, так, що нас лишилося тільки двох. Мій друг їхав до війська, дістав наказ мобілізації, але не міг доїхати, бо полк до якого був призначений вже був розбитий. Тому вертався до дому і в Стрию його зловили та арештували. Одночасно почалися допити і зі мною. Мені закидали диверзійну акцію у користь Німеччини і переховання радіовисильного апарату. За ці »провини« я мав станути в понеділок перед военним судом. Одначе цього вже не вдалося перевести полякам, бо під натиском німецької армії поляки мусіли втікати. Очевидно, що »герої« з »Оброни« справили кривавий »пир« у селах Стрийщини. Це були жахливі дні. Малі діти, які бачили всі ці звірства поляків, ще й досі зриваються з просоння і кричать: „Мамо, бють тата", „горить" і т. д. Українське населення успокоїлося щойно з приходом німецької армії. Тоді теж знайдено списки українців яких поляки ладилися розстріляти. Одначе сталось щось для них ненадійне, бо Польща тріснула, мов миляна банька.

Треба відмітити, що в склад т. зв. »Оброни Народовей« входили різні менше вартні осібняки, злодюги, тощо. Вони бездщадно знущалися над українським населенням, а надобавок грабували, що тільки попало їм під руки. Очевидно, що в Стрийщині українське населення цілий час польської займанницької влади вело вперту боротьбу з польщиною, тому і лють і злоба поляків до українців була велика. Це зрештою виявилося наявно в моменті розвалу польської держави. У багатьох українських селах Стрийщини ті »герої« з »Оброни« безпардонно ростріливали свідомих українців, виявляючи таким робом свою дику лють за прогру з німецькою армією. Це був страшний кошмар. Може колись удасться комусь основно зібрати всі ті документи ганьби Польщі на стрийському відтинку, де у вересні 1939 р. згинуло кілька десятків українців без присуду, без доказання їм будь-якої провини. Одначе історія покарала поляків уже за ті звірства й то важко та заслужено покарала.

(Кінець).

*) Гл. »Краківські Вісти« ч. 26.

—o—

Данія і Норвегія та їхні багацтва

Останній крок Німеччини на півночі, спричинений нарушенням Анґлією невтральности скандинавських держав, викликав велике зацікавлення значінням Данії та Норвеґії зокрема під господарським оглядом. Саме з огляду на великі господарські вартости обох країн та з огляду на їхне положення Анґлія намагалася відтяти їх від Німеччини та вжити як базу своїх випадів проти неї.

ХЛІБОРОБСЬКА ДАНІЯ.

Данія має сьогодні 3 міліони 800 тисяч населення, що живе на просторі 42.000 кв. км. Королівство Данії найменше але найгустіше заселене з усіх трьох королівств північної Европи. На один кв. км. припадає коло 88 мешканців. Границі краю творить здебільша морський беріг, тільки на полудні на довжині 70 км. Данія сусідує з Німеччиною. Територія Данії складається з півострова Ютляндії на заході, та з около 600 островів, між ними з 9-ох заселених на сході. Населення Данії проживає здебільша на селі, 20 відсотків населення живе в столиці Данії — Копенгазі, що має понад 730.000 населення (статистичні дані з 1924 р.), та є найбільшим містом на півночі. — Тільки 3 міста Данії мають понад 40.000 мешканців, а 12 понад 10.000 мешканців. Між данським населенням на селі живе невеличка німецька меншість. При голосуванні в 1920 р. було 41 тисяч німців, пізніше внаслідок виселення це число змаліло до 31 тисяч. Незначний відсоток населення творять також жиди, а від 1933 р. з розміром поважним відсотком жидівських еміґрантів з Німеччини. Населення здебільша евангелицько - лютеранського віроісповідання; католиків усього коло 30.000.

Головна ділянка господарства Данії — це хліборобство, більшість населення це хлібороби селяни, а крім цього великий відсоток, бо третина населення займається зближеними до хліборобства ділянками господарства, як лісівництвом і риболовством. 76 відсотків поверхні краю використане під управу ріллі, і цей відсоток є найвищий для цілої Европи. З сільського господарства Данія відома на цілому світі; зі зразкової годівлі худоби, вокрема коров, безріг і домашньої птиці та найкращою у світі продукцією мяса, масла, яєць, що їх збувала закордоном, головно в Анґлії. Слабою сторінкою данського хліборобського господарства було те, що вона була здана на чужі ринки в закупах паші для худоби. Від початку теперішньої війни повставали для Данії в цій ділянці великі труднощі, бо пашу спроваджувала вона до війни головно з англійських ринків. Внаслідок блокади довіз був дуже утруднений, а закупи в скандинавських країнах (Норвеґії, Швеції, Фінляндії) та в Бельґії й Голяндії не могли вистарчити, бо господарська структура цих країн дуже подібна до Данії. — Тому прилучення Данії до середньоевропейського або англійського господарського простору було завжди актуальною справою.

Підземних скарбів Данія не має. Є тільки незначні поклади бурого вугілля в Ютляндії, а добування торфу покриває ледви 4 відсотки усього запотребування на паливо. На Борнгольмі видобувають каолін (річно 20.000 тон). Не зважаючи на довжину морських берегів риболовство не є дуже розвинене. В Лімфйорді плекають устриці.

Дороги Данії є в доброму стані. Моторизація зробила останніми роками великі поступи. Ще перед 16 роками Данія мала 55.000 моторових возів, число якого ніколи не осягнула колишня Польща з десятикратно більшим населенням.

Данія є конституційною монархією. — Король Християн X. походить з німецького шляхотського дому Шлезвік-Гольштайн-Ляуенбурґ-Ґліксбурґ. Теперішній уряд данський складається з членів соціял - демократичного уряду з Штавнінґ, міністром закордонних справ Мунх. Військо й маринарка слабі. Єдина кольонія Данії — це Гренляндія. До Данії належить теж Ісляндія.

НОРВЕЖСЬКА ФЛЬОТА ЗАЙМАЄ ЧЕТВЕРТЕ МІСЦЕ У СВІТІ. — ГАРНО РОЗВИНЕНИЙ ПРОМИСЛ.

Норвеґія має понад 2 міліони 900 тисяч мешканців і понад 322 тисяч кв. км. простору. На один кв. км. припадає 9 мешканців. Територія Норвеґії щоправда велика, але гориста і тому непридатна до густішого заселення. Три четвертини населення живе на селі, подібно як і в Данії. Головне місто Осльо має коло 300 тисяч мешканців. Населення здебільша евангелицько - лютеранського віроісповідання. Число католиків дорівнює числові жидів. Чин езуїтів заборонений.

Норвеґія під оглядом господарським є невистарчальна, бо ледве заспокоює половину запотребування. Зрештою населення займається риболовством, бо риб там доволі в ріках, озерах і фйордах. Промисел Норвеґії дуже розвинений, як прим. деревний, гірничий, вугляний, та електротехнічний. Промисловий осередок — це Осльо, Нарвік і Берґен. Під оглядом озброєння Норвеґія стоїть на такому місці, що й Данія. Вина в тому соціялістичних урядів у Норвеґії, що озброєння країни вважали »злочином« і »зрадою соціялізму«.

За те Норвеґія має модерну торговельну фльоту, яка займає четверте місце у світі. Це тому, що саме природне ґеоґрафічне положення Норвеґії, себто положення над морем, примусило норвежців займатися торгівлею. У 1938 р. мала ця маленька Норвеґія 1.965 кораблів на 4,614.000 тон містоти. Отже Норвеґія займає під тим оглядом 4-те місце у світі по Анґлії, Злучених Державах та Японії. Куди менша є торговельна фльота Швеції та Данії, яка мала в 1938 р. 605 кораблів на 1,130.000 містоти. Оця торговельна фльота приносила Норвеґії великі прибутки, а властиво покривала девізовими приходами всі бюджетові недобори. Як відомо Норвеґія була невтральною у світовій війні, також і в теперішній війні займала невтральне становище. Розуміється, що торгівля у такому випадку збільшувалася. Треба ще відмітити велику торгівлю рибою у Норвеґії.

ДЕРЕВНЕ БАГАЦТВО НОРВЕҐІЇ.

Між іншими треба ще згадати про велике деревне багацтво Норвеґії, себто про ліси, які займають 7.629.000 гектарів. З того дерева витворюють норвежці целюльозу та інші півфабрикати. Також вугілля є доволі в Норвеґії. Та що більше, є теж поклади заліза, так, що в 1937 р. видобуто — 1,065.000 тон. Враз із тим добуває Норвеґія цинк, мідь, сірку та інші метали й то в доволі великій кількости. Отже Норвеґія хоч і чисельно невелика, то промислово знаменито розвинена країна, тому її називають високо промисловою державою.

—о—

Англійську атаку на Нарвік відбито

= Берлін. Начальна команда німецької армії повідомляє: 10. квітня ранком частина англійської фльоти намагалася вдертися до пристані Нарвіку. Одначе частини німецької военної фльоти, що там перебувають, відбили атаку англійців з важкими втратами для ворога. 3 анґлійські контрторпедовці знищено. Четвертий, згідно з повідомленнями британської адміралції дуже важко ушкоджений і нездібний до боротьби. — 8. квітня затоплено при іншій нагоді один анґлійський контрторпедовець.

Становище Москви супроти подій на півночі

СОВІТСЬКИЙ ЧАСОПИС »ІЗВЕСТІЯ« ПРО ОКУПАЦІЮ НОРВЕҐІЇ ТА ДАНІЇ.

Совітський часопис »Ізвестія« помістив статтю про останні події в Норвеґії та Данії. Тому, що »Ізвестія« — це офіціоз уряду совітського то і становище, зясоване в статті треба вважати становищем совітського уряду. Згадана стаття в »Ізвестія«, обговорюючи нові події на півночі, підкреслює, що західні держави, себто Анґлію і Францію відсунено від Скандинавії, де ці держави намагалися викликати війну. Тому то акція Німеччини була необхідна, — пишуть »Ізвестія«, бо Анґлія і Франція зломили невтральність Норвеґії, щоб таким чином заатакувати Німеччину з півночі.

Дальше пише згаданий часопис, що війна має свою льоґіку, сильнішу від усіх інших. Коли одна сторона зазіхає, то друга мусить боронитися. На загал становище »Ізвестія« дуже прихильне Німеччині, бо признає, що акція німецьких військ у Норвеґії і Данії була необхідна.

—о—

Господарські втрати Англії в Скандинавії

= Закордонна преса живо обговорює господарські наслідки німецької акції. У скандинавських країнах. Голяндський щоденник »Гандельсбляд« вважає ці наслідки дуже поважними для Анґлії. Внаслідок окупації Данії і Норвеґії Німеччиною, Анґлія втратила 37 відсотків свого привозу масла, 50 відсотків привозу яєць і 60 відсотків привозу беконів та мясних виробів. — Інший голяндський щоденник »Телеґраф« підкреслює факт, що Анґлія втратила також увесь довіз норвежських руд і дерева.

Німецькі літаки зістрілили 8 британських бомбовиків

= Берлін, 13. квітня. Начальна команда німецької армії повідомляє: Вчора, себто в пятницю 12. ц. м. вечором намагалися британські бомбовики заатакувати німецькі точки опору на норвежському побережжі. Наступ відбили негайно німецькі мисливські літаки типу Месершміт, які зістрілили 8 британських бомбовиків.

Новий уряд у Данії

= Копенгаґа. В середу 10. квітня до данського уряду ввійшли представники нових партій, так, що він перетворився в уряд національної едности. Кабінет, що складався досі з представників соціял - демократів і радикалів, поширено і принято представників обох опозиційних партій, а саме консерватистів і партії Венстре.

Господарський кутик

Праця „С. Г." в секціях господинь

Дуже важну свою працю на господарському полі зачинав перед 41 роками „Сільський Господар", виключно зі селянами--господарями. Господині не входили під увагу. Те саме було і в „Просвіті" і всюди в громадянській, господарській, освітній праці. Різні були цього причини. Вже те саме, що жінки не мали політичних прав, відсувало їх від цілого громадянського життя. Політичні права були великим товчком для громадянського вишколу чоловіків-виборців. Дівчат навіть менше посилали до школи: мовляв навіщо жінці здасться освіта? Священиком не буде, до війська теж не піде. В господарстві теж з жінками поважніше не числилися. Все господарство спиралося на збіжевій, полевій господарці. Ще деяке значіння мала й годівельна господарка: головно випасалося воли на експорт до Австрії. Обі ці ділянки були в руках господарів. Господарка городовинна, промислова, птахівнича, під оглядом прибутковим зовсім не бралася під увагу. Тому то і в перших працях „С. Г." жіноцтво не брало ніякої участи. Цілим його світом було легковажене всіми домашне, себто хатне, та ще й дещо подвіряне, теж дуже примітивне господарство. Ніхто ними не цікавився й жінки господарили цілими століттями так, як їх бабуні, чи прабабуні.

Щойно війна вивела жіноцтво цілого світу і також і наше на ширшу арену. Війна показала скільки господарности, ініціятиви й господарського та громадянського хисту має жінка. По війні починається теж переворот у господарських справах. Наступає переоцінка цінностей. Довга господарська скрута, нові умовини життя, нові відкриття на господарському та лікарському полі спричинюють переворот у сільському господарстві. Збіжева господарка сходить на другий плян. У нас на перше місце вибивається молочарство. В наслідок відкриття таємних вітамін, шалено зростає теж попит на городовину, ягоди, овочі. Стає поплатною ділянкою й птахівництво, кріликарство. Лен, коноплі, вовна й вироби з них стають модними і мають свою ціну. Всі ці товари є ділянки жіночого господарства. Тому тепер треба жінки вчити як використати, поліпшити всі ці нові ділянки праці, щоб вони вдоволили не тільки краєвий, але й закордонний ринок. Додаймо до цього велике значіння кооперації, в якій успіх у 9/10 теж залежить від зрозуміння і свідомости жінки, тоді зрозуміємо, що орґанізація, наука господарства й освіта та освідомлення як найширших мас жіноцтва, це не мода або видумка феміністок, але велика життєва необхідність.

Що досі зробив „С. Господар" для господарського й культурного піднесення сільських господинь? „С. Г." від шести літ гуртує сільських жінок у „Секціях Господинь" при кружках „С. Господаря". В рамцях цієї орґанізації, з власною жіночою управою, дістають сільські господині та їх доньки, науку домашнього, надвірного та полевого господарства. Одночасно з тим дбається про піднесення культурного, освітнього, гігієнічного рівня членок, їх національну свідомість, громадянську активність і т. д. Це знання поширюють в першу чергу фахові агрономічні сили „С. Господаря", себто повітові аґрономи й вишколені „С. Г." інструкторки. Їм помагають лікарі та міські членки „С. Г.", що гуртуються при філіяльних радах „Секцій Господинь".

На Підляшшу, Холмщині чи Лемківщині польська влада або зовсім не дозволяла основувати кружків „С. Г." або робила такі труднощі, що всяка праця була неможлива. Хоч і в Галичині праця „С. Г." не тільки не діставала ніякої допомоги, але теж зустрічала немалі труднощі, одначе і в тих умовинах, які були при допомозі нашої кооперації, давала гарні успіхи. Можна сказати, що в 1940 р. були „Секції Господинь" уже при всіх кружках „С. Г.". Працю в „Секціях Господинь" ведено в першу чергу на довших або коротших курсах домашнього й надвірного господарства, куховарства, трикотарства, крою і т. п. — від три - пять денних до кілько-тижневих, а дво - три місячних курсах повітових по більших містах. Тисячі учасниць користало з цих курсів. Попри курси були правильно ведені виклади, реферати, покази і на місцях і на повітових господарських анкетах. Великою заохотою до покращання господарства й здоровля були конкурси: плекання городовини, плекання несности й вгодовування курей, чистоти хати, здоровля і т. д.

В 1939 р. велику вагу присвячено плеканню птиці, головно курей, та зорґанізованню кооперативного збуту яєць. З тією метою інструкторки й аґрономи відбули цілий ряд поїздок, відвідували кожне село, поучували про спосіб поправи й збільшення несности курей, наладнували кооперативний збут і т. д. Впроваджувано нові раси курей, поліпшувано курники. Впроваджено теж нові роди рослин, між іншим поширено югославянські коноплі, що доходили у нас до двох-трьох метрів висоти.

Внаслідок цієї праці „Сільського Господаря", зокрема його „Секцій Господинь" помітно збільшилася рентовність сільських господарств, піднеслася освіта не тільки господарська, але й загальна, поправився зверхній і внутрішній вигляд господарств, поширилася свідомість та громадський вишкіл села, а навіть помітно покращало здоровля села внаслідок праці над господинями в тому напрямку. Господині не тільки брали участь у всіх курсах, конкурсах, лекціях, уладжували спільно з іншими організаціями всенародні свята, але користали багато на власних сходинах з читання часописів, брошур, книжок. Обовяково кожна секція передплачувала часописи: „Жіночу Долю" (вид в Коломиї, О. Кисілевська), „Кооперативну Родину", „Народне Здоровля", „Сад і Город". Багато членок секцій передплачували ці часописи також самі. Слід підкреслити, що оте господарське й культурне піднесення приносило велитенські загально-господарські й національні користи цілому українському народові. Це ж найбільше свідомому, орґанізованому в „Союзі Українок" й „Секціях Господинь" жіноцтву можемо між іншим завдячувати прегарний, світлий розвиток нашої кооперації, промислу і т. д. Про загальні національні користи нічого й казати.

До цеї коротенької згадки про працю „С. Господаря" в ділянці піднесення освіти с. господинь, згадаю ще, що в 1938 р. відбувся перший зїзд Секцій Господинь у Львові, при численній участи делеґаток філій і кружків. Тоді намічено багато нових ділянок праці, які не було ще часу ввести в життя.

Щоб мати добрі фахові інструкторські сили, головна рада „С. Г." уладжувала від кількох літ щорічні шість-місячні інструкторські курси. В 1938 р. скінчило інструкторський курс 20 молодих інструкторок, всі з середньою, а то й вищою освітою. Викладали на курсах наші найкращі фахові сили.

На кошта утримання інструкторок по філіях і аґрономів „Сільського Господаря" давала кооперація. Тепер нашу працю мусимо продовжувати тут, на цих землях, де досі не дозволяла нам робити цього польська влада. Український нарід тут давно й довго ждав на таку працю. Серед нових обставин прийдеться може вживати дещо нових метод і способів, але працювати безумовно треба.

Культурно-освітня праця в Сяніччині

По розвалі Польщі на Лемківщині, зокрема в Сяніччині, прийшло нове формою і змістом культурно-освітнє життя, бо врешті впали окови, що спинювали наше життя всякими способами: забороною та шиканами польської адміністрації, ліквідуванням українських установ та фізичних осіб, словом усього, що було українське. Минулої осені та зимою в Сяноці, в центрі Лемківщини і в околиці, відновили українські установи свою перервану воєнними подіями орґанізаційну працю, до якої тепер побіч старих, досвідчених та заслужених громадян станули також і нові одиниці.

Крім У. Н. Р., що з усіми її секціями, обєднала всі українські орґанізації Сянока, відновили свою діяльність: **кружок „Р. Ш."** якого головою на останніх заг. зборах вибрано д-ра С. Ванчицького, **чит. „Просвіта"**, якої головою вибраний інсп. д-р Н. Гірняк, та одна з давних наших установ, бо ще в р. 1903 основана, а саме: філія „Просвіти" в Сяноці, що своєю діяльністю як і кружок „Р. Ш.", обіймає аж 5 повітів Лемківщини. На останніх заг. зборах філії „Просвіти" дня 17. січня ц. р. вибрано новий виділ, до якого ввійшли: м-р О. Утриско, о. М. Якимович, П. Скалецький, Л. Дівик, С. Опарівська, П. Венґльовський і м-р Я. Бажалук. Нововибраний виділ філії „Просвіти", яка начислює вже понад 90 читалень та при якій зорґанізовані вже три секції: КОС, жіноча і робітнича, намітив уже плян праці на майбутнє. Виділ рішив крім того доповнити читальняні бібльотеки тому, що дотеперішні бібліотеки понищені, а нових видань книжок покищо не багато. Виділ звернувся вже письменно до всіх філій „Просвіти" і приватних одиниць, зацікалених культурно-освітнім життям з покликом скликати в найкоротшому часі нараду в цій справі, але досі крім філії „Просвіти" в Ярославі ніхто не відгукнувся.

Над наладнанням звязку філії з її читальнями працює канцелярія філії „Просвіти", що враз з канцелярією кружка „Р. Ш." приміщується у вигідній домівці при вул. Горствессельштрассе 2, де теж приміщується чит. „Просвіти" та „Українбанк". Філія „Просвіти" видає обіжники для своїх читалень, зокрема видала ювилейний обіжник з нагоди 100-их роковин першого видання „Кобзаря" Т. Шевченка, виготовила збірку поем Т. Шевченка та реферат на свято, а т-во „Сяніцький Боян" видало кілька партитур на мішаний і мужеський хор до слів Т. Шевченка. Через канцелярію філії „Просвіти" переходять прохання у справі дозволу на аматорські вистави, концерти, та академії до шкільного інспекторату в Сяноці, що досі дозволив на влаштування понад 100 імпрез в окрузі. Відновлення та поглиблення культ.-освітньої праці в Сяніцької окрузі слід у великій мірі завдячити великій кількости українських учителів, яких в окрузі є поверх 300, та які по селах займаються працею по чит. „Просвіти" та по кооперативах.

В Сяноці істнує ще т-во „Сяніцький Боян" з мужеським і мішаним хором, що брав участь у цілій низці концертів. Дириґентом Бояна є проф. М. Іваненко. На всіх концертах, де лише виступав хор „Сян. Бояна" саля була завжди вщерть виповнена, у великій кількости німцями, на яких виконання хорових продукцій завсіди робило помітне враження. Побажати б лише іншим містам такого гарно зіспіваного і з добрими голосами хору, що його має тепер „Сян. Боян". Аматорський драм. гурток під проводом п-ства Потюхів влаштував у Сяноці і в околиці кілька вистав м. ін. „Ой не ходи Грицю" і „Наталку Полтавку" та вечорі гумору і національного танку.

НОВИНКИ

Квітень:

15. Понеділок — Тита пр.
16. Второк — Никити
17. Середа — Йосифа.

— ПРИ Т-ВІ »ПРОСВІТА« В КРАКОВІ ОРГАНІЗУЄТЬСЯ МІШАНИЙ ХОР І АМАТОРСЬКИЙ ГУРТОК. ТИХ, ЩО БАЖАЛИ Б БРАТИ УЧАСТЬ ПРОСЯТЬ НА СХОДИНИ, В НЕДІЛЮ, 14. КВІТНЯ В ГОД. 18-ІЙ В ДОМІВЦІ Т-ВА, ГОЛ. РИНОК Ч. 12/ІІ.

— ПРИСУД СМЕРТИ У ВАРШАВІ. Спеціяльний суд засудив шевця Йосифа Бірбавма за кількакратне збезчещення тлінних останків з масової могили, в якій були поховані польські вояки. Бірбавм виволік з могили й ограбив 4 трупи, стягаючи м. ін. навіть чоботи. Суд засудив його на кару смерти.

— ВИБУХ ЗАПАЛЬНИКА ВІД ҐРАНАТИ. 47 літній Войтіх Міколайчик у Варшаві найшов запальник від ґранати і почав з ним бавитися. Одначе запальник вибухнув і зранив його сильно в лице. Раненого перевезли у важкому стані до шпиталю.

— ЗАТРОЄННЯ ҐАЗОМ ДВОХ СТАРУШОК. Мешканці одного дому у Варшаві завважили, шо від двох днів не виходять зі свого мешкання дві старші жінки, емеритки. Затрівожені сусіди повідомили поліцію. Поліція отворила двері, і ствердила, що обі жінки померли від затроєння ґазом.

— ПОМЕР ПРОФ. Д-Р БЕКЕР. Дня 6. квітня помер на удар серця визначний німецький військовий діяч, шеф відділу озброєння армії, декан технічно-озброєневого відділу берлінської політехніки, ґенерал артилерії, проф. д-р Карло Бекер. — Перед кількома днями покійний одержав високі віддзначення від Гітлера за наукові заслуги. Покійний мав 61 літ, у тому 42 роки військової служби.

— ПОВІНЬ ЗАГРОЖУЄ БОЛГАРСЬКИМ МІСТАМ. Вода на Дунаю прибрала так сильно, що загрожує виливом. В найбільше загрозливому положенні є болгарські міста Відін і Льом. Щоб забезпечити населення перед наслідками повені влада почала евакуувати деякі дільниці тих міст.

— ВИЛИВИ РІК І КОМУНІКАЦІЙНІ ТРУДНОЩІ В ТУРЕЧЧИНІ. Ріка Маріца і її допливи на терені Тракії виступили з берегів. У звязку з цим поспішний поїзд спізнився на 7 годин. У понеділок замкнено залізничий шлях між Істамбулом й Едірне. Також вода в Евфраті в азійській Туреччині сильно піднеслася і залила ряд місцевостей.

ЮҐОСЛАВІЇ ДАЛІ ЗАГРОЖУЄ НЕБЕЗПЕКА ПОВЕНІ. Велика вода в Дунаю на території Югославії загрожує зірванням там. У залитих водою містах і селах валяться безустанно доми. Досі виселили з загрожених місцевостей 20.000 осіб. Югославянський уряд призначив на допомогу жертвам повені 4 і пів міліона динарів,

— ЗМІНА НАЗВИ ЛОДЗІ. Дня 11. квітня ц. р. відбулася в Лодзі в спортовій галі неабияке свято при участи ґавляйтера, який у свой промові заявив, що з доручення канц. Гітлера перезвано Лодзь на Ліцманштадт. Цю назву надано тому, що ґен. Ліцман відзначився у світовій війні, й одночасно був співробітником канцлера. Зібрані гості вислали привітальну телеґраму канц. Гітлерові, в якій висловлено йому подяку німецького населення Ліцманштадту. Святочним походом вулецею Адольфа Гітлера закінчено це свято.

АНҐЛІЯ ТАКИ ПЛЯНУВАЛА ЗАМАХ НА СКАНДИНАВІЮ.

= Берлін. Як тепер виявляється то Анґлія приготовлялася заняти Норвеґію. Анґлійські війська мали заняти теж і Берґен. В тій цілі Анґлія вислала до Берґен транспортові кораблі, мовляв, вони принзачені для Финляндії. Тепер у Берґен сконфіскована 5 анґлійських кораблів і знайдено на них багато военного матеріялу, скорострілів і муніції. Отже бракувало вже лише війська й війна булаб почалася, але цьому перешкодили німецькі війська. Очевидно, що всі ті кораблі сконфіскували німецькі війська.

МІНИ НА ЧОРНОМУ МОРІ.

= Залога грецького корабля »Статіс«, що приїхав до Констанци, оповідає, що підчас плавби по Чорному Морі на височині болгарської пристані Варни запримітили міну. Цю вістку подано до відома негайно всім кораблям, що є на Чорному Морі.

ПЕРЕД ВТЕЧЕЮ СПАЛИЛИ ДОКУМЕНТИ.

= Берлін. По занятті столиці Норвеґії Осльо німецькими військами стверджено цікаві подробиці поведінки урядовців анґлійського і французького посольства в Осльо в ночі перед приходом німецьких військ. Від вечора до пізнього ранку в обох посольствах панував оживлений рух. Всі кімнати були ясно освітлені. Коло 5 години рано в обох посольствах розпалено в печах вогонь, в якому спалено сотки документів і актів. Акти горіли до пізних передполудневих годин. Після того поспішного спалення документів — члени обох посольств покинули місто.

Н. А.

Історичні нариси

Християнство на Україні

Звязки київо-руської держави з християнськими державами давали змогу її населенню пізнати християнську віру. Християнство серед славянських племен в Україні поширювалося стихійно ще в другій половині IX ст. Серед племен на Західній Україні поширювалося воно від часів св. Кирила й Методія з великоморавської держави; знововж у Києві принималася християнська віра в наслідок звязків з Царгородом. Літопис оповідає про навернення на християнство київських князів Аскольда і Дира. При договорі Ігоря з греками в 944 р. виступають його чільні дружинники одні християни, другі погани, натякається також про існування в Києві церкви св. Ілліі. З того видно, що хоч офіційльно не було заведене християнство в києво-руській державі, то все таки ісповідники християнської віри не були переслідувані так, як це бувало в поганських державах. Християнкою була і дружина Ігоря княгиня Ольга, що правила державою по його вбивстві деревянами (945).

Як причину цього вбивства літопис подає наложення князем на деревян великої данини. Зновуж історик В. Пархоменко пише, що деревяни боронили свою землю перед полянами, що під напором кочовиків подавалися зі своїх піль до деревянських лісів. Як воно не було б, то з того видно, що між близькими собі племенами не було ще свідомости народньої спільноти. Такі виразні прояви племінної ворожнечі були не тільки в Україні, але й серед інших славян, найяркіші між поляками і мазовшанами ще по смерти Болеслава Хороброго (1025).

Що ділило славянські племена? Очевидно, не мова. Між славянськими племенами в Україні не було тоді мовної різниці, незначні були теж різниці між українськими племенами та кривичами, вятичами, чи болгарами, сербами, хорватами, моряванами. Ділив славянські племена культ окремих поганських божків. Бо хоча серед славян признавалися загально одні божки, все таки кожне племя зокрема почитало одного з тих божків, того, якого ласки найбільше потребувало. Київські поляни почитали найбільше бога грому й блискавиць Перуна, серед інших племен більшу почесть мали інші божки: ті, що займалися скотарством — почитали божка Велеса, інші божка сонця Дажбога, серед західніх славянський культ племінного божка був признакою племінної окремішности. Тимто серед тих племен, що приймали християнство й затрачувався культ племінних божків, зашався бог неба й землі — Світовид. Окреських племен найбільшою пошаною втіталася згодом свідомість племінної окремішности і сама племінна назва. Бачимо це зі згадок нашого найдавнішого літопису про західньо - українські племена, серед яких ширилося стихійно християнство від часів св. Кирила й Методія (від другої половини IX ст.). Літописець, що писав свої записки в XI ст., не знав уже деяких племінних назв, дулібів звав раз дулібами, раз бужанами, раз волинянами.

Не диво отже, що й князь Володимир Великий, який обєднав усі українські племена в одну державу, займаючи в 981 р. Перемишль, Червень й інші городи на території сьогочасної Галичини і Холмщини та прилучуючи в 993 р. землю карпатських хорватів, не мав іншого засобу для тривкого обєднання племен в один нарід, як тільки християнську віру. Літопис оповідає нам, що до Володимира приходили післанці різних держав та захвалювали свою віру. Володимир мав вислати опісля своїх післанців до тих держав, звідкіля були в нього післанці, й розвідатися про правдивість їхніх інформацій. По повороті Володимирові післанці найкраще хвалили богослужения у грецькому обряді в Царгороді.

Очевидно літописне оповідання про чужоземних післанців у Володимира та його самого по різних країнах, як також пізніше Володимирове сватання з грецькою царівною — це тільки спроба літописця, грецького ченця, пояснити причини заведення християнства в Україні: обряд, зверхня форма, а не дійсна суть, мали — на його думку — переконати Володимира про потребу приняти християнство грецького обряду, але тільки тому, що царгородський патріярх пішов на руку славянам і позволив св. Кирилові й Методієві перекласти св. Письмо на славянську мову. Для самого ж князя Володимира було міродатним те, що в самому Києві, під його боком, процвітало від століття християнство грецького обряду, очевидно з богослуженнями на зрозумілій славянській мові; обслуговали вірних християн у Києві могли тільки ті священики, що вміли до них промовити. І в приєднаних до Києва Володимиром західньо - українських землях: Надбужанщині, Надсянщині й Прикарпатті ширилося від кирило-методіївських часів стихійно християнство. Після знищення велико-моравської держави мадярами Болгарія стала пристановищем для наслідувателей Кирила й Методія з великоморавської дерєв. Кирила й Методія; з Болгарії напливали проповідники слова Божого на Україну до Києва, якого торговельні й політичні звязки з Болгарією були найміцніші за володіння Володимирового батька Святослава Завойовника (957—72) і до західньо-українських земель, що межували на півдні з Семигородом, що якийсь час належав до Болгарії.

Малий фейлетон.

Перші бузьки

Радісне сонце осліпило сонну природу. Повіяв своїм теплим леготом запашний вітрець і розбуцьдив маленькі блідолиці підсніжки.

Ці пустунчики пробудившись — враз закричали: Весна! Весна!

Ніхто з людей цим першим весняним вітрогоном не вірить, що це справді весна.

Люди привикли до старих звичаїв. Від віків так уже водилось, що звістунами весни були перші бузьки. На них то найбільше надіялись, бо вони приносили н о в е ж и т т я.

Бувало до бузьків зідхали старші панни, молодші боялись їх.

Цього року вже не те, бузьків нетерпеливо усі очікують. Їх однак, як нема, так нема.

Зрештою не так то легко пролетіти їм сьогоднішні границі.

У воздусі кружляють цілий час бомбовці, моря підміновані, а на суші на границях відбуваються безупинні перестрілки. Хай тільки хтось попробує продертися?

Не диво, що з дня на день зацікавлення бузьками щораз то більше. Вони то принесуть багато нових і цікавих річей.

Анґлії принесуть кілька тисяч найновішого типу кораблів-нурків, що без чужої помочі зможуть легко й скоро дістатися на дно океанів, а крім цього спеціяльна ескадра бузьків принесе їй ще кільканадцять деклярацій: „Запевнення помочі малим державам-сателітам на випадок упадку." — Франції принесуть бузьки старий уряд, який стільки разів засвідчував свою досмертну приязнь для Анґлії, — наділяючи ордерами заслуги анґлійських хоробрих вояків.

Фінляндії принесуть запевнення помочі від анґлійських кольоній.

Для мадярського контрадмірала принесуть кілька правдивих незатоплених ще анґлійських контрторпедовців ну й »поміч«. Ґен. Сікорському привезуть безплатну карту вступу до музею усіх перемучених, збанкротованих королів. Білому Домові в Америці принесуть подяку з Палестини за сердечну опіку над бідними жидками і 14 новозредаґованих вільсонівських точок про самовизначення.

Лемківщині подорозі скинуть 5 тисяч західних »спеців«, які мають піднести аґрарну культуру.

Для Кракова привезуть кілька пачок правдивого чаю і 2 ваґони цукру, щоб осолодити гірке кавярняне життя обездоленої еміґрації.

Фейлетоністам принесуть лавровий вінець і по 100 зол. за фейлетон.

Усім п і с л я п л а т н и к а м принесуть щоденник »Кр. Вісти« і подяку за читання малих фейлетонів.

Всім іншим, що нічого від бузьків несподіються, принесуть це, чого найменше сподіються.

Щоб хоч найскоріше прилетіли.

Вправді Головне Командування Повітряних Перелетних Сил повідомляє, що перші бузьки вже вилетіли без вигляду на погоду і мир, тому в найближчих днях треба їх в Европі сподіватися.

Очікуємо перших бузьків!

ЛЕВКО СКОВОРОДА.

ОГОЛОШЕННЯ

Дрібні оголошення

КОРМЕЛЕЦЬКІ ЗІНА І СТЕПАН відізвіться. — Хто знавби де находяться, прошу подати адресу Краків, Ожешкової 7, друкарня. — Ніна і Гриць.

Пошукую Дмитра Стебельського з Раю. Верещинський Тома Кіршберґ — Крайс Льодзь. Укр. Гавс. 1—2

Др. В. Ганьківський відкрив прийом хворих у Сяноці, вул. Сінкевича 15. 1—1

М-р Маруся Кобринська з Коломиї. зголоситься, маю для Вас листа від батьків. О. Кисілевська. Сянік вул. Сінкевича 15. 1-1

Михайла Ратушного пошукує брат Осип, прошу подати адресу. М. Марущак, верк »Газаґ« Веркшуц — Скаржиско-Камянне. 1-1

Аптика »Під Надією« в Ряшеві дякує усім за зголошення. Посада вже обнята. 1—1

Уневажнюю виказку Українського Повітового Комітету в Ярославі ч. 15. Лещинський Теодозій, п. Ланьцут. 1—1

Хлопця до науки цукорництва зі скінченою 7 клясою прийме цукорня Миколи Заразки, Перемишль, вул. Барська 3. 1—1

Позір! пов. Копиччинці! Друзі з Васильковець та знакомі відізвіться на адресу: Ореньчук Микола Р. В. Г. Ґ. Ватенштедт іб. Бравншвайґ, Вогнляґер 23, Шт. 24. 1—1

Відгукніться! Побережник Михайло і Романчук Іван з Копичинеччини до Ватенштедт II. іб. Бравншвайґ Б. В. В. Ґ. Вогнляґер 23/24. Ласюта Осип. 1-1

Гриць подай вістку Уляна, Wohlynien und Galizien Deutsches Lager. Marienbad.

Аптика »Під Вірлом« у Грубешові пошукує на постійну посаду працівника-помічника аптикарського або маґістра (жінка або мужчина). 1-1

Михайляк В. і Лакота Л. пошукують усіх з Керняці. Переворськ - цукроварня. 1-1

Хто знавби де є Григорій Дачишин політ. вязень »Седльце«, Клячківський Дмитро (субект Н. Т. в Станиславові), Пастушенко Володимир (оба зі Збаража), прошу повідомити на адресу: Павло Сениця, Одрехова п. Заршин, пов. Сянік. 1-1

Пошукую брата Романа, хто знавби де він перебуває — прошу повідомити: Юрко Цьонка, Ватенштедт іб Бравншвайґ. Вогнляґер 23. 1-1

Ліда, Маруся, відізвіться. Карпевичева Томашів Люб. Зигмунтівська 34. 1-1

Хто знавби про суддю Ів. Кульматицького зі Золочева подати на адресу: Ст. Метелля, Люблинець Стар. п. Чесанів. 1—1

Йосифа Панасюка з Верби пошукує брат Петро. Ватенштедт іб. Бравншвайґ. Ляґер 23. штуба 29. 1—1

Хто знавби моїх друзів з села Потока, пов. Рогатин, негайно повідоміть мене: Школяр Михайло, Börssum Kreis Walfenbittel, Ledigenheim.

Друзі з околиць Тернополя відгукніться. Просять Заблоцький І., Семенович В. і Решетуха Мирон. Бад-Ґрунд (Гарц), Вінтерберґ. 1-1

П. Вальчака з Тилича перепрошую за вислови вжиті перед п. Лопаганом Томою, на якого руки з того приводу складаю даток на нац. фонд зимовій Марцюк. 1—1

З нагоди нашого вінчання жертвуємо 25 зол. на Український Допомоговий (біженецький) Комітет в Кракові. Степанія і Михайло Погорецькі — Люблин. 1-1

Високий, літ 34, університет, посада, ожениться. Зголошення до »К. В« під »Пристійний«. 1-1

Маріян Дорощак подай негайно вістку! Український Комітет, Варшава, Мирон. 1-1

Шукаю Дамяна Кордубу. Ромку і Олю напишіть. Володимир Кордуба, Огердів, п. Белз. 1-1

Міжнародній Червоний Хрест закордоном пошукує пропавших: 1) Проф. Сергія Бачинського з дружиною Марією і двома дітьми — замешкалих в Межиборю і Кремянці пов. Луцьк. 2) Василя і Олену Думих замеш. в Погорілиську ч. 35 п. Камінка Струм. 3) Марію Іванойко з дітьми з Сулимова п. Варяж. 4) Василя Скобало — з Залужа п. Яворів. 5) Осипа Куцика з Волі Риманової к/Устрик Долішних. 6) Степанію Копровську з Солотвини (Станиславів). 7) Шмотолоха Петра з Підзвіринця к/Самбора. 8) Петра Дармоча і Василя Івана Дармоча, обох з Могильниці к/Теребовлі. 9) Созданського з Токів к/Збаража. 10) Марію Щербай ж. Михайла з Залужа к/Збаража. 11) Олену Витвовитвицьку з синами Тарасом і Василем і 4 доньками всі з Коломиї вул. Українська 7. 12) Д-ра мед. Саву Марценюка, зам. в Вишгородку к/Луцька (Волинь). 13) Д-ра мед. Теодора Мартинюка з ріднею, замеш. в Дермані к/Рівного.

Хто знає адреси вище згаданих осіб прошу повідомити на адресу: Краків. Вістей, Краків, Кармелітська 34/II, або: der Präsidentin des Ukrainischen „Roten Kreuzes" in Genf Fr Ida Batschinska 3, rue de la Confederation

ПОДАННЯ І ПРОХАННЯ

та інші переклади на німецьку мову виконує: А. Терлецька і А. Терлецький — Краків, вул. Фльоріянська 55. Християнська фірма. 1-6

Увага! В усіх ділянках торговлі (купно, продажа і т. п.) інформує та полагоджує солідно й скоро Гриць Божик, Варшава, *Сліска 12, м. 5.*

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол.,пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/6 сторінки 150 зол., 1/12 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширині шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 отиків за слово, найменше 8 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.

За Редакцію відповідає начальний редактор Л. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Кармелітська 34, II. Телефон 230-39.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.

Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter L. Chomiak Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Karmeliterstrasse 34. II, Fernsprecher 230-39 Druck: „Nowa Drukarnia Dziennikowa", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79